

Αρχείο ΠΑΡΟΥ
Πρόεδρος

1.6.92

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΤΗΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΕΩΣ
ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ κ.ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΑΜΕΣΩΣ ΜΕΤΑ
ΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΠΟΥ ΕΙΧΕ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ κ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ
ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ.

Επισκέφθηκα τον κ.Μητσοτάκη και συζήτησα μαζί του επί μία ώρα. Με ενημέρωσε, νομίζω, επί όλων των τρεχόντων θεμάτων εξωτερικής πολιτικής, αλλά πρέπει να τονίσω ότι δεν υπήρχε κανένα στοιχείο καινούργιο ή μη γνωστό στο ευρύτερο κοινό και στο δημοσιογραφικό κόσμο.

Οι πληροφορίες τις οποίες μου έδωσε είναι πληροφορίες που είναι γνωστές και σε μένα, αλλά όχι μόνο σε μένα και σε σας. Και κάλυψε φυσικά το γενικό φάσμα, το φάσμα των εξωτερικών και εθνικών μας θεμάτων.

Φυσικά, δεν μπορώ εγώ εδώ να σας πω, τί θέσεις πήρε ο κ.Μητσοτάκης. Αυτός μπορεί και μόνον να το πει.

Εγώ μπορώ, όμως, να σας πω τις δικές μου σκέψεις και τις δικές μου παρεμβολές, εάν θέλετε, αλλά κυρίως τις δικές μου σκέψεις πάνω στα θέματα.

Φυσικό είναι τα Σκόπια να έχουν αποτελέσει ένα σημαντικό τμήμα του διαλόγου μας, όπως και οι ελληνοτουρκικές σχέσεις, όπως και το θέμα της Σερβίας ή της μικρής Γιουγκοσλαβίας και των Βαλκανίων.

Θα έχω σχόλια, εν πάση περιπτώσει, δικά μου προς το τέλος, αφού σας δώσω εσάς την ευκαιρία να μου θέσετε ερωτήματα.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, διέκρινα μια αιχμή που αφήσατε από αυτά που είπατε στην αρχή λέγοντας ότι δεν σας έδωσε κανένα καινούργιο στοιχείο ο Πρωθυπουργός εν σχέσει με αυτά που ήταν γνωστά. Θα θέλατε κάτι περισσότερο;

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Όχι. Δεν νομίζω ότι μου απέκρυψε πράγματα τα οποία ήθελα να γνωρίζω. Νομίζω ότι αυτή την περίοδο η κάλυψη

των εθνικών θεμάτων, επιτέλους, από τον ελληνικό Τύπο είναι ικανοποιητική. Το λέω αυτό διότι κάποτε είχα πει το αντίθετο. Βέβαια, δεν σημαίνει ότι προσυπογράφω τις θέσεις εκείνων που παίρνουν αρθρογραφικά, που κάνουν τοποθετήσεις αρθρογραφικές. Όχι κατ'ανάγκην. Αλλά πάντως, πληροφόρηση σήμερα υπάρχει και από τα μαζικά μέσα ενημέρωσης γενικότερα και από τον Τύπο ειδικότερα.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, ήθελα να σχολιάσετε την αιχμή που άφησε μιλώντας στη Λακωνία ο Πρωθυπουργός, ότι εάν ήταν στην κυβέρνηση το ΠΑΣΟΚ θα είχαμε την πιο επικίνδυνη εξωτερική πολιτική.

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Νομίζω ότι δεν αξίζει να τη σχολιάσω. Τη θεωρώ καθαρά προεκλογικού χαρακτήρα προσωπική επίθεση, έστω και αν ο κ.Μητσοτάκης ισχυρίζεται ότι οι εκλογές δεν πρόκειται να γίνουν προ του τέλους του '94. Αλλά δεν απαντώ σε προσωπικές επιθέσεις. Νομίζω, κατεβάζουν το επίπεδο του πολιτικού διαλόγου και του πολιτικού βίου της χώρας.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, εάν οι εξελίξεις στα Βαλκάνια οδηγήσουν στην αυτοδιάθεση των Κοσοβάνων Αλβανών, έχουμε απόσχιση δηλαδή από την μικρή Γιουγκοσλαβία ή τη Σερβία, θα ήθελα να σας ρωτήσω: Πιστεύετε ότι η ελληνική πλευρά πρέπει να συνδέσει αυτό το θέμα με το θέμα της Βορείου Ηπείρου και ειδικά των ζωνών που έχουν συμπαγή ελληνικό πληθυσμό;

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Σε ό,τι αφορά το πρώτο ερώτημα: Πρώτον, καταλαβαίνετε, ότι εάν υπάρξει πράγματι απόφαση ανεξαρτητοποίησης, αυτό σημαίνει επέκταση πολέμου και σκληρότατου πολέμου. Διότι η μικρή Γιουγκοσλαβία ή η Σερβία δεν πρόκειται να το δεχθεί. Είναι η κοιτίδα της αυτή, παρ'όλον ότι κατοικείται σήμερα από πάνω από 90% του πληθυσμού περίπου από Αλβανόφωνους. Δεν είναι δυνατόν για τη Σερβία να το δεχθεί αμαχητί. Άρα σημαίνει επέκταση του πολέμου. Αυτό που με ρωτήσατε όμως, αρχικά, εάν εμείς θα θέταμε θέμα ...

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Θα συνδέατε το θέμα...

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Ασφαλώς, όχι. Η Ελλάδα θα κάνει καλά ως στρατηγική αυτή τη δύσκολη και επικίνδυνη περίοδο να μείνει σταθερά στη γραμμή, ότι δεν διεκδικεί τίποτα και δεν παραχωρεί ούτε σπιθαμή εδάφους, θαλάσσιου και εναέριου χώρου. Αλλά δεν νομίζω, ότι η Ελλάδα πρέπει να εμπλακεί στις βαλκανικές περιπέτειες διότι ξεχνούμε πολύ συχνά ότι το κύριο πρόβλημα, η κύρια απειλή είναι η Τουρκία, η οποία μας περιμένει στη γωνία. Νομίζω, ο νούν νοήτω.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Επειδή συχνά μιλάτε για κλείσιμο των συνόρων. Θα περίμενε κανείς και αυτό ανεξαρτήτως -αναφέρομαι στα Σκόπια για το κλείσιμο των συνόρων- των εξελίξεων που υπάρχουν, των διμερών σχέσεων με τα Σκόπια και των εξελίξεων που υπάρχουν, οι οποίες φαίνεται ότι οδηγούν σε ανάφλεξη. Θα περίμενε κανείς από το κόμμα σας να θέσει θέμα μιας ταχύτατης κατασκευής της οδού προς την Ηγουμενίτσα και του λιμένος της Ηγουμενίτσας.

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Είναι θέση μας.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Ναι, αλλά επειδή δεν έχει προβληθεί.

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Ίσως δεν έχει προβληθεί επαρκώς.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Γι' αυτό φαίνεται λίγο μετέωρη η θέση...

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Έχετε απόλυτα δίκιο. Απαιτείται ταχύτατη ενέργεια προς αυτή την κατεύθυνση και θα έλεγα ότι η κυβέρνηση κάνει λάθος -άσχετα από τις εξελίξεις- να μην ξεκινήσει ένα μεγάλο τέτοιο πρόγραμμα αμέσως. Δεν υπάρχει χρόνος για χάσιμο.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, στην Κεντρική Επιτροπή είχατε διατυπώσει την εκτίμηση ότι προωθείται μια λύση-πακέτο των προβλημάτων μας: Σκόπια, Αιγαίο, ενδεχομένως Κυπριακό. Θα ήθελα να μου πείτε εάν και μετά τη συγκεκριμένη ενημέρωση μπορείτε να την επαναλάβετε. Και κάτι συναφές: Εάν θέλετε να πείτε δυο λόγια για τη συνέντευξη του κ. Ντεμιρέλ που δημοσιεύεται σήμερα.

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Κοιτάξτε, σ' ό,τι αφορά το πρώτο παραμένω στις θέσεις μου. Πράγματι, εάν η πρόταση του Γενικού Γραμματέα δεν ικανοποιεί

την Τουρκία αυτή τη στιγμή, τότε, δεν ξέρω τί θα ικανοποιήσει την Τουρκία. Κατά συνέπεια βλέπω ότι αυτή η υπόθεση της λύσης του Κυπριακού βάσει της απόφασης 750 του Συμβουλίου Ασφαλείας και της έκθεσης του Γενικού Γραμματέα, η αποδοχή αυτής της πρότασης από την Τουρκία σημαίνει ότι θα ικανοποιηθούν και άλλες απαιτήσεις/ Και θα ήθελα να μιλήσω για το πακέττο το οποίο περιλαμβάνει, πράγματι πολλά έχουν συμπέσει, όλα περίπου τα εθνικά μας θέματα σ' αυτή τη χρονική περίοδο, αυτό το καλοκαίρι, το οποίο ασφαλώς θα είναι "ζεστό" καλοκαίρι. Όχι μόνο υπό την κοινή έννοια, αλλά και υπό την άλλη.

Θα ήθελα σ' αυτό το σημείο να πω που διαφέρουμε βασικά, το κόμμα μας, το ΠΑΣΟΚ, η πολιτική του κόμματός μας από την πολιτική που ακολουθεί ο κ.Μητσοτάκης και η Νέα Δημοκρατία.

Πρώτον, υπάρχει μια διαφορά σε σχέση με τους χειρισμούς που γίνονται άσχετα από τους στόχους οι οποίοι εξυπηρετούνται και στους οποίους μπορεί να είμεθα σύμφωνοι. Και έχω ως παράδειγμα το θέμα της Αλβανίας, των χειρισμών με την Αλβανία, που κατέληξαν στο να διεκδικεί μεινότητα αλβανική στη χώρα μας ο κ.Μπερίσα. Επίσης οι χειρισμοί με την Βουλγαρία. Δεν μπορεί να μιλάς για καινούργιες διόδους, καλές ή κακές, πάντως καινούργιες διόδους, χωρίς να έχει μπει το θέμα του Νέστου σε μια πορεία λύσης. Και να αναγκάζεσαι όταν μπλοκάρεται η λύση του Νέστου να επιστρέφεις και να λες δεν μίλησα για διόδους. Δεν είναι χειρισμοί αυτοί. Αυτοί έχουν σοβαρότατες επιπτώσεις στην πορεία των εθνικών μας θεμάτων. Αυτό είναι μια κατηγορία.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Και για το Στρατηγείο της Λάρισσας;

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Και το Στρατηγείο της Λάρισσας, αλλά αυτό θέλω να το εντάξω σε άλλη διαφορά. Υπάρχει και μια διαφορά στρατηγικής αντίληψης. Και η στρατηγική αντίληψη αφορά κυρίως το θέμα των ελληνοτουρκικών σχέσεων και κατ'επέκταση βεβαίως και το Κυπριακό. Είναι για μας αδιανόητο να μιλούμε περί συμφώνου φιλίας με την Τουρκία, να μιλούμε για θεματολογία για "προβλήματα τα οποία έχουμε να επιλύσουμε στο Αιγαίο", όταν είναι εκ των προτέρων γνωστό ότι, με εξαίρεση το θέμα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας, όλα

τα άλλα θέματα είναι τουρκικές διεκδικήσεις σε βάρος ελληνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων. Και εκεί εντάσσω βέβαια και την υποχώρηση η οποία έγινε στο θέμα του Στρατηγείου της Λάρισσας. Διότι βασικά ποιό είναι το θέμα που εναπομένει να λυθεί με διάλογο και μάλιστα τώρα δυστυχώς μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδος: Το θέμα των ορίων επιχειρησιακής ευθύνης της αεροπορίας μας. Δηλαδή το ποιός θα αναλάβει την αμυντική κάλυψη των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου.

Για σκεφθείτε, λοιπόν, εάν η Τουρκία κατορθώσει να έχει υφαλοκρηπίδα στην οποία κάθονται, της οποίας προεξοχές είναι τα νησιά του Ανατ. Αιγαίου και έχει και την αεροπορική κάλυψη των νησιών αυτών στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ, πού ακριβώς πηγαίνουμε. Αυτές είναι διαφωνίες στρατηγικής μορφής και όχι χειρισμών μόνον.

Εδώ πάνω ήθελα να κάνω μια γενικότερη παρατήρηση: Υπάρχει ένα κλίμα -είναι στον Τύπο και στα άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης- πως δεν λειτουργεί καλά το πολίτευμά μας διότι η συμπολίτευση και η αντιπολίτευση δεν συναινούν. Και αυτό είναι μια μεγάλη παρεξήγηση που θα ήθελα να ξεκαθαρίσω.

Στο δημοκρατικό κοινοβουλευτικό πολίτευμα η κυβέρνηση κυβερνά, έχει την ευθύνη. Η αντιπολίτευση έχει ειδικό ρόλο. Το ρόλο του ελέγχου και της πρότασης εποικοδομητικών εναλλακτικών προτάσεων. Έτσι λειτουργεί το κοινοβουλευτικό μας σύστημα. Και δεν πρέπει να το βαρύνουμε με παρακκλίσεις, οι οποίες είναι επικίνδυνες.

Τώρα, σε στιγμές μεγάλης εθνικής ανάγκης και μεγάλου εθνικού κινδύνου αυτά μπορεί να προσπεραστούν. Αλλά πρέπει να έχουμε φθάσει εκεί και πρέπει να υπάρχει φυσικά και κοινή στρατηγική. Είναι απαραίτητο να υπάρχει κοινή στρατηγική. Αυτό που λέμε ενιαία εθνική στρατηγική, γι'α το οποίο πρέπει να δουλεύουμε οπωσδήποτε και πρέπει να διαλεγόμεθα, αλλά το οποίο δεν είναι ασφαλώς πάντοτε δεδομένο. Και έκανα ορισμένες παρατηρήσεις σχετικά με στρατηγικές διαφορές απόψεων.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Θα ήθελα να σας ρωτήσω: Πρώτον, εάν η σημερινή κατάσταση στα εθνικά θέματα, Κυπριακό, Βαλκάνια, Τουρκία, Αλβανικό είναι πράγματι μεγάλος εθνικός κίνδυνος. Και δεύτερον, εάν για την ενιαία εθνική στρατηγική, στρατηγική για την οποία μιλήσατε ότι πρέπει να υπάρχει, συζητήσατε σήμερα με τον κ. Μητσοτάκη, σχετικά μάλιστα και με τη σύσκεψη των πολιτικών αρχηγών υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Κοιτάξτε, όχι με τα λόγια ίσως που σας είπα, αλλά με ίσως ολιγότερα λόγια αυτά επισημάνθηκαν από πλευράς μου. Ασφαλώς, επισημάνθηκαν, δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία, ώστε να ξέρουμε σε τί συμφωνούμε και που δεν συμφωνούμε. Κοιτάξτε, με ρωτήσατε και κάτι άλλο. Νομίζω είναι λάθος και λάθος σημαντικό να μας καταλαμβάνει πανικός γύρω από τις εξελίξεις. Είναι άκρως δυσάρεστες. Δυσάρεστες εξελίξεις για τις οποίες τετάστια ευθύνη φέρει ολόκληρη η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η οποία άνοιξε αυτό το παιχνίδι του διαμελισμού της Γιουγκοσλαβίας. Υπάρχουν κίνδυνοι ασφαλώς και μπορεί να κλιμακωθούν. Αλλά είναι πεποίθησή μου ότι εάν η Ελλάδα ακολουθήσει σοβαρή και υπεύθυνη στάση σ' αυτές τις εξελίξεις, δεν θα υπάρξει, αυτή την περίοδο, τουλάχιστον, κίνδυνος εμπλοκής της. Και το λέω διότι η συνεχής αναφορά σε κίνδυνο πολέμου, είναι άκρως βλαπτική και για τον τουρισμό με τη στενή έννοια, μα και για την οικονομία μας γενικότερα. Και θα δημιουργήσει προβλήματα πάρα πολύ σοβαρά, τα οποία μπορούν ν' αποφευχθούν αν υπάρξει ψυχραιμία και υπευθυνότητα. Ασφαλώς, υπάρχουν κίνδυνοι. Ασφαλώς κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει ραγδαίες αρνητικές εξελίξεις. Αλλά δεν βλέπω στον ορίζοντα κανένα από τα σενάρια πολέμου να ψαύει την Ελλάδα, εφόσον η Ελλάδα δεν θέλει η ίδια να αναμικθεί ή δεν πειστεί να αναμικθεί από δυνάμεις εκτός Ελλάδος.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Σε προηγούμενες δηλώσεις σας είχατε συνδέσει αυτό το πακέτο λύσεων που ^{είχατε πει ότι /} προωθείται για τα εθνικά μας θέματα με υποχωρήσεις της κυβέρνησης τις οποίες είχατε χαρακτηρίσει σαν εθνικά απαράδεκτες. Μετά τη σημερινή ενημέρωσή σας από τον κ. Πρωθυπουργό επιμένετε στις δηλώσεις σας εκείνες;

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Η πραγματικότητα είναι η ίδια που ήταν και πριν. Δεν έχει αλλάξει. Οι πληροφορίες που είχα είναι πληροφορίες αντικειμενικά ορθές. Ήταν αυτές που είχα και απλώς τις επιβεβαίωσα σήμερα. Και αυτές τις απόψεις μου τις κατέστησα σαφείς.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Και ένα δεύτερο ερώτημα κ. Πρόεδρε: Εσείς προσωπικά κρίνετε χρήσιμη μια σύσκεψη των πολιτικών αρχηγών υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σ' αυτή τη φάση;

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Κοιτάξτε: Εγώ πάντοτε λέω ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να το κρίνει. Γενικότερα, θα έλεγε κανείς, ότι μια τέτοια σύσκεψη έχει χρησιμότητα εφόσον υπάρχουν σοβαρές ελπίδες ότι θα καταλήξει σε μια ενιαία στάση και δέσμευση. Αλλά βασικός όρος είναι η κρίση του Προέδρου της Δημοκρατίας εάν αυτή είναι η στιγμή για μια τέτοια συνάντηση ή όχι. Προς το παρόν, αυτά τα οποία αποφασίστηκαν σε εκείνη τη συνάντηση, που δεν κάλυψε όλο το χώρο αλλά κυρίως το θέμα της ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ αυτές, ως τώρα τουλάχιστον, οι αποφάσεις έχουν τηρηθεί. Ως τώρα, τί θα γίνει στο μέλλον δεν το γνωρίζω. Θα το δούμε στην πράξη. Αλλά βεβαίως δεν πάει καλά η υπόθεση των Σκοπίων. Και χαιρετίζουμε από δω τη συγκέντρωση η οποία έγινε στην Ουάσιγκτον. Ήταν σημαντική, αλλά δεν πρέπει νομίζω να είμαστε ^{πολύ} αισιόδοξοι σ'ό,τι αφορά την εξέλιξη του θέματος των Σκοπίων.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Με αφορμή το τελευταίο που είπατε για τη συγκέντρωση στην Ουάσιγκτον, χθες ο Αμερικάνος υπουργός κ. Ντερβίσκι έκανε κάποιες δηλώσεις, πρότεινε συνομιλίες Αθηνών-Σκοπίων. Θα θέλατε να μας πείτε αν από τη συνάντησή σας με τον Πρωθυπουργό προκύπτει κάτι τέτοιο;

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Αναφερθήκαμε στο θέμα. Αλλά είναι σαφές ότι οποιοσδήποτε τέτοιος διάλογος είναι εκ των προτέρων αρνητικός για μας. Εκ των προτέρων αρνητικός. Είμαστε "ίσα και όμοια". Και πώς θα βεθεί λύση; Από το μαύρο και το άσπρο δηλαδή θα βρούμε το γκριζο; Και ποιό είναι το γκριζο; Είναι απαράδεκτη προσφορά. Δηλαδή προσφορά η οποία είναι αρνητική, θα έλεγα, για τις θέσεις μας. Δεν περιμένα βέβαια περισσότερα, αλλά ασφαλώς αυτά δεν είναι ευχάριστα.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Πρόσφατα, ο Υπουργός Προεδρίας της Τουρκίας μίλησε εδώ στην Αθήνα ύστερα από συνάντηση με τον Πρωθυπουργό για συνεκμετάλλευση του Αιγαίου, αναφερόμενος μάλιστα και στη συμφωνία του Νταβός για το σύμφωνο φιλίας. Σήμερα συζητήσατε τα ελληνοτουρκικά θέματα με τον Πρωθυπουργό: Αναφερθήκατε σ' αυτό;

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Αναφερθήκαμε σ' αυτό και η εντύπωση την οποίαν έχω, αν και δεν είμαι σε θέση να σας μεταφέρω τί μου είπε ο κ. Μητσοτάκης, είναι ότι δεν φαίνεται να προχωρεί αυτή η σκέψη συνεκμετάλλευσης